

Honor dari et glorificari. Et inde sequit̄ q̄ post
dei e' ma
lor toto
mundo.
q̄ honor laus et glia sūt p̄m̄ū qd̄ deo de
bet exteri⁹: q̄ excedūt oīa creata sine mē/
sura. Et iō maior est honor dei q̄ totus
mundus. q̄ h̄ est corona sua exterior. Et
iō q̄ aufert sibi honore: pl⁹ tollit q̄ si tol
leret totū mūdū. Et iō iniuria dei nō pōt
p̄ om̄es creaturas repari. Dicam⁹ q̄ q̄ d̄c
quid dat vel acq̄rit vel est intrinsecū bo
num illi rei cui dat. ita q̄ est ei⁹ p̄fectio et
cōplemētū vel iuuamentū. vel est bonum
extrinsecū nō p̄tinens ad p̄fectiōez v' ad
cōplemētū nec ad adiutoriū. et h̄ est ho
nor: laus et glia. sed p̄m̄ū est vtilitas. et h̄
debetur solū creaturis: sed aliud solū dō
Quicqd̄ ḡ p̄inet ad p̄fectiōem et cōplemē
tum et ad adiutoriū: ip̄i creature debet
dari. Sed quicqd̄ nō p̄inet ad p̄ficien
dū nec ad cōplendū rem nec ad adiutori
um: soli deo debet dari. et h̄ ē honor: glia:
laus: benedictio: gratiarū actio: et om̄ia
que exteri⁹ dan̄t. Et ex h̄ possum⁹ vide
re q̄ duplex est cōplemētū: et dupliciter aliq̄
res habet crescere. scz intra se et extra se.
Nā tunc aliq̄ res crescit intra se et interi⁹:
dum cōpletur et p̄ficiat. Et tādū crescit et
pōt crescere donec pueniat ad vltimū cō/
plemētū. Sed tūc aliq̄ res crescit exte
rius et extra se: dū acq̄rit honore: laudē:
glia et famam. Et istud cōplemētū nullo
mō intrat intra rē: nec vni⁹ ei. q̄ honor:
glia: fama nullo mō sūt intra rē: sed extra
rem: nec p̄tinēt ad rē. et iō sūt cōplemēta ex
teriora: nec cōplēt nec p̄ficiūt ip̄a: rē. Et
iō tale cōplemētū nō debet creature s; p̄m̄ū.
q̄ creatura p̄t crescere intra se. Et iō si nō
habeat in se totū suū cōplemētū et q̄rat ex
tra se cōplemētū querit vanitatem. q̄ ip̄a
existēs vacua a sua p̄fectiōe a p̄pria boni
tate interiori: a suo cōplemēto interi⁹ q̄/
rit cōplemētū extra se. qd̄ nullo mō pōt in
trare rem nec p̄ficere. Et iō si creatura ra
tionalis nō dū cōpleta q̄rat honore: glia:
et laudē exteri⁹: tūc itra se implet vacuitate
et vuitate: et efficit vacua a sua p̄pria p̄fecti
one et bonitate interiori. et intrat in eā va
nitas et inanitas q̄ est vacuitas p̄prie p̄fe
ctionis et bonitatis et vtilitatis. et in ea
nulla est soliditas nec firmitas. q̄ ibi nō
est p̄pria bonitas: nec p̄fectio: nec pōt eē

Querē
honore
q̄rit va
nitatem

firmitas. Et iō sibi nihil p̄ficiat cōplemētū
exteri⁹ honoris: laudis et glie. imo dū
magis vult crescere exteri⁹ deficit inte
rius: et remanet paup̄ima intra se. Et q̄n
tū querit extra se de honore: laudē et glia:
tantū pdit intra se de p̄fectione et bonita
te et vera vtilitate p̄pria. Et q̄ om̄is res
appetit semp̄ crescere donec sit cōpleta. iō
creatura rōnalis si nō q̄rit crescere interi⁹:
necesse est vt querat crescere exteri⁹. ideo si
nō querit p̄p̄iam bonitatem intra se: necel
se est q̄ querat honore: laudē et glia et ex
tra se. et h̄ est p̄tra naturā et p̄tra rōnez q̄
res existēs vacua intra se et carens p̄pria
p̄fectione: querat honore: extra se et glia:
cū sit paup̄ima et miserrima. Et iō cre
mentū extrinsecū nō debet creature. S; q̄
quia de⁹ est plen⁹ intra se: et nullo modo
pōt interi⁹ crescere. iō ei soli debent laus:
glia et honor. q̄ in deo nulla pōt esse va
nitas nec vacuitas. q̄ in eo est sūma ple
nitude. Sic ḡ habem⁹ duplex cōplemētū
vnum extrinsecū. aliud intrinsecū. vnum
p̄tinens creature. aliud p̄tinens creatori.
Et habem⁹ etiā q̄ honor debet p̄ncipio
in q̄ntum p̄ncipium est. et debet etiā bo
nis operib; . Et p̄ p̄is deo debet honor
dupliciter. q̄ est p̄m̄ū p̄ncipiū: et etiā p
pter opera bona. Primus honor est natu
ralis. secundus est acq̄situs. et iste honor
acq̄situs est cōplemētū exteri⁹: q̄ est sp̄ con
iunctus cū glia et laudē. Q; aut̄ semp̄ bo
no opi debeat laus: glia et honor: signū ē
euidētissimū. q̄ bō timet facere mala co
ram hoib; p̄pter vituperiū et cōfusionem.
q̄ vituperium et cōfusio dan̄t p̄pter mala
opa et acq̄runt ex ip̄is. Ergo p̄trarium
bonis opib; debet honor: laus et gloria.
Si ergo deus facit opa bona: ei debetur
honor: laus et gloria.

Querē
re hono
res est p̄
rōnem

Epilo
gat

Q; de⁹ fecit creaturā rōnalem et totū
mundū p̄pter honore q̄ acq̄rit et debet et
sequit̄ p̄pter opa vt ip̄e cresceret in creatu
ra rōnali extra se. et ip̄a rōnalis creatura
cresceret simul intra se.

Titulus.cxc.

Quoniam autem
de⁹ nō pōt crescere in seip̄o nec
intra se. q̄ infinit⁹ est et sūme

pfect⁹. sed tñ pōt crescere extra se. et creatu
 ra pōt crescere in seipā et intra se. iō ppter
 ista duo cremēta debēt fieri oīa. Et quia
 tūc de⁹ pōt crescere extra se: qñ su⁹ honor:
 sua laus et sua glia et sua fama crescūt. Et
 cū honor cōiūctus cū glia et cū laude ac
 draf de nouo et sequat opa sequit qz ipse
 oīa opa extra se facit: vt p illa sequat et ac
 draf honor cū laude et glia. Et qz honor
 laus et glia q sunt exteriora cremēta nō
 pnt esse nisi de⁹ cognoscat: et cogscat etiā
 opa sua. et cū sola creatura rōnalis pōt co
 gnoscere deū et opa sua. sequit qz ppter ho
 norē dei et laudē et gliam: rōnalis creatu
 ra facta sit. Et iō cū de⁹ nō possit crescere
 intra se: sed extra se. et extra se nō possit cre
 scere nisi in creatur⁹ ipis crescat. et qz tunc
 deus crescit extra se: qñ suus honor: sua
 laus: sua glia et sua fama crescunt. et h nō
 pōt fieri nisi in sola creatura rōnali. iō seq
 tur qz fecit creaturā rōnalē vt ipse cresce
 ret i ea scz vt cognitio dei noua et noticia
 dei noua fieret i ipa creatura. Qñ enī no
 ticia et cognitio dei crescit: tūc crescit su⁹
 honor: laus sua: sua glia et fama. Et ideo
 qñ noticia dei multiplicat et crescit: tunc
 de⁹ crescit et multiplicat. Vñ noticia rei
 est silitudo rei. et iō qñ sit noticia in crea
 tura rōnali de deo: tunc quodā mō fit de⁹
 de nouo. qz sua silitudo fit in creatura ra
 tionali. Et qnto maior fit noticia dei: tā
 to magis crescit deus. Et quanto ma
 gis crescit noticia dei: tanto magis cre
 scit su⁹ honor: sua laus et sua glia. Et sic
 fecit de⁹ hoīes et creaturas rōnales vt in
 eis cresceret. Et quia dum de⁹ crescit ex
 tra se in homīb et in creatura rōnali. ipa
 creatura rōnalis crescit intra se. et hoīes
 crescunt interi⁹. ideo simul et semel et de
 us crescit extra se i creatura rōnali: et cre
 atura rōnalis crescit intra se et in deo et de
 deo. et est vnū et idem cremētuz. Sic g
 cremētū dei exteri⁹ et extra se: est cremē
 tum creature rōnalis interioris et intra se.
 et cremētum ipsius creature est cremētuz
 dei. Et sic creatura rationalis intra se cre
 scit: dum deus crescit in ea et tunc deus
 crescit in ipa: dum fit cognitio et noticia
 dei in ipa. Et talis noticia fit in creatu
 ra per opera dei. quia cognoscēdo opera

dei cognoscitur deus et manifestat extra
 se. et dum cognoscit p sua opa: tūc hono
 ratur: laudatur et glorificatur. Sic ergo
 operat de⁹ extra se vt cognoscat exteri⁹:
 et exinde honor: laudē et glorificetur. et
 honor suus et laus sua multiplicent. et ex
 psequēti vt creatura rōnalis ipm cogno
 scendo crescat de sua cognitione: et imple
 atur noticia ipsi⁹. et exinde honor: laus et
 glia dei crescat et multiplicet in ipa crea
 tura rōnali. que dū deū cognoscit ipm ho
 norificat: laudat et glificat. Sic ergo ad
 duo ista cremēta tendūt oīa opa dei: q tñ
 sunt vnū cremētū. Si enī de⁹ nō cresce
 ret extra se: nec creatura rōnal posset cre
 scere intra se. Et qz rōnal creatura hz in
 tellectū et volūtate. iō de⁹ d3 crescere in in
 tellectu et volūtate ipsius creature. et ipa
 creatura debet impleri de deo tam i intel
 lectu qz in volūtate ad honor: em: laudē et
 gliam dei. Et qz aliter crescit intellectus:
 aliter volūtas. et aliud est cremētū vni⁹. et
 aliud alteri⁹. et vtrūqz incremētū oportet
 qz fiat de deo. iō oportet qz de⁹ multis mo
 dis crescat extra se. et iō sunt plures mo
 di crescedi dei extra se. qz creatura ratio
 nalis multis modis pōt crescere intra se.
 Vñ de⁹ crescit dū noticia de deo crescit.
 et de⁹ crescit dū amor dei crescit. et de⁹ cre
 scit dū timor de deo crescit. et de⁹ crescit:
 dū spes et pidentia in deū crescūt. deus
 crescit: dū fides in deū crescit. et dū omīa
 crescūt: tūc honor: laus et glia dei crescūt
 Et iō etiā silit e creatura rōnal vt ipse hō
 crescit intra se: dum fit in eo et generat co
 gnitio dei. crescit etiā qñ fit i eo amor dei
 Crescit etiā qñ generat in eo timor dei.
 spes i deo. pidentia in deū: et fides in deū
 Ista g sūt incremēta dei extra se: et incre
 mēta creature rōnalis seu hoīs intra se.
 Attñ licet multis modis crescat deus ex
 tra se. et creatura rōnalis intra se: tñ duo
 sūt pncipalia incremēta sic duo sūt q pnt
 crescere in creatura. scz intellect⁹ et volun
 tas. Ista aut duo incremēta sūt noticia
 et amor. Unde cognitio et noticia dei est
 incremētū intellect⁹. et amor dei e incre
 mētū volūtatis. Tūc ergo crescit intelle
 ctus in deo et de deo. et deus i intellectus
 dum crescit dei cognitio et noticia et. Et

De⁹ d3
 crescere
 intellectu
 et volūta
 te hoīs.

Duo pncipalia
 incremēta
 hoīs.

nō nihil glia omni
 ne: laudatur et iō
 cretorem videret
 pūgrima mēte. Et qñ
 e de honor: em: sua
 se de pfectio: em: su
 p pōt. Et qz omīa
 cretore donec sit cōpōnā
 si nō dnt crescere
 re crescere exteri⁹. iō
 bonitatē intra se: et
 notandū et gliam ex
 naturā et pma rōnes q
 imma et. tunc pōt
 honor: em: extra se: et
 et mīlīma. Et iō ne
 nō debet crescere. Et
 pūmā se: et nō modo
 et iō soli debet laus:
 in deo nulla pōt esse
 et qz in eo est silitudo
 et dūplex cremētū
 ad interiorē: vnū
 id pncipalis creatio:
 vnū debet pncipio
 si. et debet et vnū
 deo debet honor:
 pncipali: et etiam p
 vnū honor: est nau
 glia: et iste honor:
 et exteri⁹: et est ip
 cont. Qñ autem p bo
 glia: et honor: em: gñ
 o tunc facere mala et
 vnū pncipali: et pncipaliem
 pncipali dnt ppter mult
 et ipa. Et qz vnū
 et honor: laus et glia.
 et opa bonitatis debent
 et
 creatura rōnalis et vnū
 notū qz acqrit et debet et
 et ipse cremētū in creatu
 et ipa rōnalis creatura
 et
 us. et
 omīa autē
 et crescere in se: et
 et qz interiorē et vnū

tunc crescit de⁹ in volūrate et voluntas in deo. dū crescit amor dei in volūrate. **S**z tñ pñū incrementū. scz cognitio et noticia dei est fundamētū oīm et radix. **S**i enim nō sit cognitio dei: nō erit amor dei nec timor: nec honor: nec laus: nec glia dei. **E**cce g̃ quāta vnitas et q̃nta ppinq̃tas. et q̃nta obligatio dei cū hoīb; et cū rōnali creatura. qz deus voluit crescere exterius in ipīs hoīb;: vt ipī crescerent in eo: et simul honor laus et glia dei fierent: et hoies intra se crescerent. **E**cce q̃liter honor: laus et glia dei fecit rōnalē creaturā et homies fieri. **E**cce q̃liter honor dei fecit homies crescere et impleri. **E**cce q̃liter laus dei: glia dei fecit mundū q̃ nō erat fieri. **E**cce qualiter honor et glia dei fecit deuz extra se opari. **D**iligere g̃ debem⁹ sup oēs creaturas honorē: laudē et gliam dei. qz fecit nos fieri. fecit nos esse. **P**reponere debemus oīb; honorē dei. ppter quē sumus. **C**ustodire debem⁹ honorē di. ppter quē imortales erim⁹: et pperue viuem⁹.

Qz sicut deus omīa opatur ppter suā laudem: suū honorē et gliam. ita operat omnia ppter suum nomen.

Titulus. cxcí.

Quoniam autē q̃cqd pōt de nouo acq̃ri vel est res vel est nomen. et qz de⁹ nō pōt sibi de nouo acq̃re realiquā rem. cū omēs res mūdi ipse fecerit. et sic cū sint sue: non pōt eas de nouo acq̃rere. **I**tē frustra acq̃reret cū nlla re indigeat. qz est infinit⁹: et sic sūme plen⁹ intra se. g̃ q̃cqd de nouo pōt sibi de⁹ acq̃re: est solū nomē. **E**t s̃ deo marie cōuenit qz soluz pōt extra se crescere. qz acq̃rere s̃ est crescere extra se pōt: et nō intra se. **U**n tunc aliq̃ res extra se crescit: qñ nomē nouum acq̃rit. et q̃nto magis illud nomen crescit: tanto magis res extra seipaz crescit. **N**omē autē acq̃rit ex opib; q̃ apparēt et vident. **Q**ñ enī opa sunt bene facta: necessario ex eis sequit honor: laus: fama et gloria. cū attribuant et debēt attribui illi cuius est illud opus bñ factū. et tūc res illa cuius est opus et cui attribuit acq̃rit sibi nomē nouū et tali opere. **A**cq̃rere g̃ nomē est acq̃rere nouū honorē: nouā laudē et nouā gliam et famā nouā ex pp̃ijs ope

De⁹ acq̃
ri nomē

rib;. **E**t qz opa pōt esse bñ facta vel male facta. id ex opib; pōt acq̃ri nomē bonuz vel nomē malū. **Q**uia sicut ex opib; bene factis de necessitate sequit honor: laus et glia. ita ex opib; male factis sequit dedecus: vituperiū et inhonoratio. **U**n iste ē ordo. qñ res pmo est: et deinde dat sibi nome. ppriū importās et repñtans et significans illā rē distincte et determinate. vt s̃ bi g̃ra. pmo hō est: et deinde dat sibi nomē ppriū. **E**t istud nomē non dat ppter opa bñ facta. qz añ nois ppriū ipositiōez nōdum hō opat⁹ est aliquod opus bñ factum: nec male factū. sed significat rē nudam sine opibus. **E**t iō habere istud nomen nō est acquirere honorē: nec laudem: nec gliam nec famā. sed postea hō p cursum vite sue operat bona opa bene facta. et tūc acq̃rit honorē et laudē et gliaz et famam ppter opa. et acquirat nouū nomē ppter opus. et fm naturā operis acquirat nomē. et ex multis opib; multa noia. **E**t oīa ista noia acquisita ex opibus cōiunguntur cum pmo noie ipsius rei. qd erat nudum sine honorē: sine fama. et sic primum: nomē efficit magnū et honorabile et laudabile et famosum. et crescit in nobilitate: in honorē: in fama: in laude et i gloria ppter opa rei cuius est. **S**i g̃a principio nomē rei est sine honorē: sine laude et sine fama. sed postea ppter operationē rei cuius est ipsum nomē crescit et efficit magnū in honorē. in laude: in fama. et tantum quātum crescit opa bona: tantū crescit nomē rei in nobilitate et in dignitate. et opera illius rei a principio vsq; ad finem importatur postea p illud nomē. et dum illud nomē auditur: intelligitur oīa opera sua. **I**ta g̃ res dum operatur facit crescere suum nomē. et dum magis opat facit ipm magis crescere. quia nomē sequitur rem. **E**t ideo quia ppter bene facta opera de necessitate sequit honor: laus: glia fama: et ista sunt exteriora et extra rem. sicut nomen etiam est extra rem: et non est ipsa res. ideo ipse honor: ipsa laus et glia et fama cōiunguntur cum nomē ipsius rei. et per ipsum nomen ipsa res impletur honor: laude: gloria et fama. **U**nde cū honor: laus: glia et fama que sequuntur ad

Et opib;
b⁹ acq̃ri
tur no/
men bo
num.

Nota
pulcherr
mū cxi/
plum

opera nō possint intrare ipam rem cuius sunt opera. et ipa res nihil habeat extra semagis ppinquū: magis familiare q̄s nomen suū qd̄ importat totalē ipam rem. et p̄ qd̄ ipa res vbiq̄q̄ portat: imo p̄dica- tur de ipsa in recto qd̄ nihil aliud exteri⁹ facit. seq̄tur q̄ ipse honor: ipa laus: glia ⁊ fama debent noi ipsius rei: eo qz ipm no- mē p̄ crescere ⁊ impleri de honore et lau- de ⁊c. Quia ḡ ipa res nō p̄t crescere intra se de honore nec de laude nec de fama. et ipm nomē p̄t crescere de ipis: necesse est q̄ ipm nomē crescat et impleat honore: lau- de et glia et fama: vt postq̄ nō p̄t manere in ipa re: remaneant in suo noie ⁊ dent nomini suo. Ecce ḡ opa exeūt a rez appa- rent ⁊ vident exteri⁹. et ex opib⁹ talibus debet honor: laus q̄ sunt exteri⁹. et ipm nomē rei est exteri⁹ ⁊ apparet. iō honor: laus: fama et glia q̄ sequunt ad opera. de- bent dari noi ipsi⁹ rei opantis. Ergo ipsa opa faciūt exteri⁹ crescere ipm nomē. ⁊ fa- ciunt ipm nomen honorabile: laudabile: famosum ⁊ gliosum et bñdicendū. Ip̄m autē nomē p̄t duob⁹ modis crescere. Pri- mo in seipso. scz dū crescit et implet hono- re laude: glia et fama p̄pter opa: et istud est p̄mū clementū. Secdo crescit nomen cū iā est plenū in se: q̄ multiplicat et dila- tatur et extēdit p̄ plures hoies in cordib⁹ hominū. Et ḡ p̄pter opa bñ facta q̄ appa- rent: necessario seq̄tur de honor: laus: glo- ria et fama rei cui⁹ sunt opa q̄ iungunt cū noie ipsi⁹ rei: et faciūt nomen magnū. Et cū solus de⁹ opet opa bñ facta. et oīa opa bñ facta sint ipsi⁹ dei. qz oīs creatu- ra est ipsi⁹ dei op⁹. ⁊ p̄ oīs om̄e op⁹ crea- ture bñ factū est op⁹ dei. seq̄tur q̄ honor: laus: glia ⁊ fama q̄ sequunt ad oīa opera bñ facta oīm rez: ⁊e et verissime dei sunt et deo debent vere dari: et nulli alteri rei.

Solutz Et p̄ oīs solus ip̄e dz acq̄rere nomen ex opibus oib⁹ bñ factis. ⁊ solū suū uomen dz cresce debet crescere in vniuerso in vero honore rei mun- do. laude: glia et fama: in dignitate et nobili- tate. Et p̄ oīs oīs honor: oīs laus: oīs glia ⁊ oīs fama in v̄itate oīm opex bñ fa- ctōz noi ipsi⁹ dei debet dari. Et iō soluz suū nomen dz esse honorabile: laudabile: famosum: gliosum: magnificū et benedi-

ctum. et nullū nomē creature de se dz ho- norari: laudari: glorificari. Et sequit vlt- teri⁹ q̄ b̄ est ppriū soli deo: scz acquirere nomen veri honoris laudis et glōie. Et p̄sequens p̄cludit q̄ de⁹ opatur omnia extra se p̄pter suuz nomen: scz vt impleat omni vero honore: vera laude: glia et fa- ma: vt sit magnum: magnificum: hono- rabile et gliosum: famosum et laudabi- le. vt postq̄ nō p̄t crescere intra se: cre- scat exteri⁹ in suo nomine. Et ideo seq̄- tur q̄ sicut operatur omnia p̄pter sui ho- nozem: laudem et gliam. ita operat om- nia p̄pter suū nomen. Et p̄sequens seq̄- tur q̄ idem est opari p̄pter suum nomen: et opari p̄pter suam laudem gliam et ho- nozem. Et ideo necesse erit q̄ quicqd̄ sit vel fieri potest in toto vniuerso siue bonū siue malum veniat ad honorem laudem et gliam nominis sui. Etiaz quicquid iā p̄clusum est et dictū est de honore dei: cō- cludi et dici p̄t de suo nomine.

Q. nomē dei ex opib⁹ acq̄sitū respicit semp verā vtilitatē hoīs ⁊ comodū.

Titulus. cccij.

Quonia autē iam declaratum est q̄ honor verus et vtilitas vera sint ita colligata: q̄ nō p̄t sepa- rari. ita q̄ verus honor dei respicit semp veram vtilitatem: nō suam sed alterius. ⁊ vera vtilitas respicit semper p̄ verū hono- rem. ideo verus honor dei semp respicit veram hoīs vtilitatem. et verahōīs vtili- tas semp respicit verū honore dei. Et qz omnia q̄ p̄tinent ad honore dei: p̄tinet ad suum nomē. et suū nomē exteri⁹ acq̄ritur et p̄stituit ex oib⁹ opibus q̄ p̄tinet ad ho- nozem laudem et gliam. iō etiaz sequit q̄ suū nomē ex opibus extra se acq̄situm sp̄ respicit vtilitatē hoīs verā. Quia enī de- us oīa fecit p̄pter hoīs vtilitatē. ⁊ cū no- men dei acq̄ratur ex opibus que facit ex- tra se. sequit q̄ etiam suum nomen p̄tinet ad hoīs vtilitatē. imo de tanto nomen dei acq̄situm magis p̄tinet ad vtilita- tem hoīs: de quanto suum nomē exce- dit oēs alias creaturas. Plus ḡ proficite plus valet et plus ē vtile nomē dei homi- ni: q̄ omnes creature simul. Et pl⁹ valet nomen dei q̄ omēs creature. quia nomē

Nomen autē dupliciter crescit.

Solutz

De cre- ri. et ita lo. clxx/ rii.

dei respiciat deū et de directo et pncipalite ad ipm ptinet. et est magis ppinquū ei q̄ oēs creature. **C**reature ḡ oia q̄ de^o opatur sunt et fiūt vt dei nomē p̄stituat et acq̄rat. et postea ipm nomē dei p̄stitutū et acq̄sitū: facit et causat totā vtilitatē hoīs

Si enī de^o nihil oparet extra se: nullum nomē acq̄reret extra se. **Q**uia ḡ nomē dei respicit verā vtilitatē hoīs. et cū vera vtilitas hoīs sit vt amat et timeat deū. honorat et laudet et glorificet eū. speret et confidat in eo. credat et obediat ei: vt scz fiat et nascat in hoīe amor dei. timor dei et spes eius. p̄sidentia. in deo et fides et obedientia. et totaliter hō vnias deo. seq̄tur q̄ nomē dei acq̄situm ex suis opibz sp̄ respicit ad ista supradicta: scz vt p̄ nomē dei generetur in hoīe amor dei et timor dei: spes et p̄sidentia: fides et obedientia. **I**ō s̄ seq̄tur q̄ totaliter debet esse nomē dei extra se p̄stitutū et acq̄sitū vt possit causare in hoīe et generare amozē: timorē: spem: p̄sidentia: fidē et obedientia. **I**git̄ h̄cqd̄ p̄tinet ad nomē dei. p̄tinet ad timorē vel amozē vel spem vel p̄sidentia rē. **E**t etia: nomē dei acq̄sitū: d̄z esse nomen amoris: timoris: spei: p̄sidentie fidei et obedientie: honoris. laudis et glie. vt sit p̄portio: tū et pueniens hoī ad ei^o vtilitatē. **E**t iō vt nomē dei puenientissime et p̄gruentissime p̄stituat ad verā hoīs vtilitatē. cōuenit q̄ de^o faciat opa amoris: opa timoris: opa fidei et fidelitatis: opa spei: p̄sidentie: et obedientie: opa honoris: laudis et glie.

Et ideo cōuenit deo vt faciat extra se opera om̄ipotentie vt acq̄rat nomen om̄ipotentis. vt p̄ hoc nomē timor dei generet̄ i hominibz. **C**onuenit etiā vt faciat opa p̄ q̄ acq̄rat hoc nomē dñs extra se. vt per h̄ nomē generet̄ timor in hoībz. **C**onuenit etiā vt faciat opa iusticie et iudicij. vt acq̄rat nomē iusti et iudicis. vt etiā p̄ h̄ nomen generet̄ timor in hoībz. **C**onuenit etiā vt faciat opa exteri^o opa sūme bonitatis. vt acq̄rat exteri^o hoc nomē boni. vt p̄ h̄ nomē generet̄ amor dei in hoībuz

Conuenit etiā vt faciat opa sūme sapiētie extra se. vt acq̄rat nomē sapiētis extra se: sūme sapientis: vt sic laudet̄ ab homibz. **C**onuenit etiā vt faciat opa p̄ que acq̄rat

Nomen dei vtile est hoī

Nomen om̄ipotentis. Dñi.

Iusti.

Boni

Sapiētis.

nomen et famā exteri^o: vt scz sit et noiet veraciter fidelis: ver^o et pi^o: misericors: et benignus: sanctus: amicus: adiutor: saluator: p̄ceptor. vt sic p̄ hec noia generet̄ i hoībuz spes: cōfidentia et fides in eum. **S**ic ḡ puenit vt ex multis opatiōibz acq̄rat de^o multa noia. et ex multis noibz cōstituat et integret̄ vnū nomen dei magnū gloriosuz: laudabile: honorabile: magnificum: famosum: admirabile: amabile et timendū. **E**t h̄ est sūme. vtile homi. **U**n qz volūtas nō trahit nisi excitet. iō opoztet q̄ nomē dei exteri^o acq̄situm sit tale q̄ excitet voluntatē et excitet ad timorē et ad amozē rē. **Q**uāuis enī de^o ab eterno sit dñs oīpotens: sapiēs: iust^o et bonus: verax: fidelis. et sic de alijs. attū h̄ nō eēt manifestū nec notū exteri^o extra se. et iō qz res manifestat exteri^o p̄ opatiōes suas: puenientissimū est deū opari extra se opa p̄ que acq̄rat nomen et famā apud hoīes: vt sic cognoscat̄ et nominetur ad honorē sui et vtilitatē hominū. **D**eo enim nō est necesse habere exteri^o nomen nisi vt cognoscatur ab hominibus.

Quid intelligit̄ p̄ nomē dei acq̄sitū.

Titulus. cxcij.

Ut autē om̄ia clari^o manifestent̄ p̄siderandū est quid intelligatur p̄ nomen dei acq̄sitū. **U**n nomen rei extra rem est. quia nō est ipa res. sed respicit ipam rem et significat et notificat. **P**er nomē autē dei exteri^o acq̄situm intelligitur tota illa cognitio et tota illa noticia que habetur de deo et acquiri tur p̄ illa opa que opat̄ extra se. **U**n deus nō cognoscit̄ extra se nisi p̄ opera q̄ apparent et sunt manifesta. **T**ota ḡ illa noticia que acq̄rit̄ de deo ex opibz: vocat̄ nomen dei. **T**antū enī coḡscit̄ de deo: q̄ntū opa sua manifestat̄. **P**er opa ḡ q̄ de^o opat̄ extra se generat̄ noticia de ipō i cordibz hominū: siue estimatio siue reputatio seu fama. et h̄ est nomē dei acq̄sitū apud homies **U**n nomē bonū acq̄sitū: ē noticia seu fama siue estimatio seu reputatio cū laude et honore acq̄sita et generata i cordibz hoīs de aliq̄. sic p̄ s̄riū malū nomen est noticia seu fama siue estimatio cū vituperio et cōtēptu acq̄sita de aliq̄ in cordibz hominū

Illa no mina ex citat̄ bo minem

dei et laudis eius plena est terra et omnes creature que sunt opera dei sunt plene honore laude et gloria dei. et portant in seipsis semper nomen dei et suum honorem: laudem: gloriam et famam. Et istud nomen est immortaliter perpetuum. et etiam honor laus gloria et fama. quia postquam semel sunt spiritus manent et nunquam destruntur: sed spiritus vivunt. Et istud est primum nomen dei acquisitum. et primum honor et prima laus.

Nomen
dei in corde
de hominibus.

Deinde ipsa opera dei plena honore: laude et gloria sua et nomine intrant in cor hominis et cognoscuntur ab homine: et veniunt ad eum noticiam. et tunc portantur in corde hominis et relinquunt in eo noticiam et similitudinem dei seu vestigium cum honore: laude et gloria: eo quod sunt plena sua similitudine et noticia eius honore: laude et gloria. et ideo dant illud quod habent in seipsis. Et sic ipsa opera dei cognoscuntur ut dei sunt causantur et faciunt in homine noticiam: estimationem et reputationem de deo a quo procedunt. et hoc cum honore: laude gloria et bona fama. Et hoc est secundum nomen dei acquisitum in cordibus hominum. Deinde sequitur tertium nomen quod est sensibile: visibile et audibile in voce vel in scriptura.

Nomen
dei in voce
et in scriptura.

Et istud nomen est signum ordinatum ad placitum ad significandum et representandum secundum nomen et etiam primum. Et illud nomen magis est signum nominis quam sit nomen. sed in quantum significat et representat verum nomen dicitur nomen dei. **¶** Ecce tria nomina. Primum nomen acquisitum est quod sedet in omnibus operibus dei. et est fixum et permanens et immutabile. et non potest deleri. et solum semel generatum est cum ipsis operibus. Sed secundum nomen quod habitat in cordibus hominum: quod visum sit fixum et permanens. atque potest deleri de cordibus hominum: et quotidie de novo generatur et multiplicatur secundum quod homines multiplicantur. et est idem apud omnes homines. sed variatur secundum magis et minus. et secundum quod magis et minus crescit. Sed tertium nomen quod est audibile vel scriptum. non est idem apud omnes homines: sed variatur secundum diversitatem linguarum et idiomatum. Et sicut dictum est de nomine. ita dici potest de honore: laude et gloria. **Nomen** ergo dei laus honor et gloria quasi dormiunt in ipsis operibus: et quasi sunt in potentia et nondum actura. sed postea dum ipsa opera intrant in cor ho-

Nomen
dei dormit.

minis et cognoscuntur. tunc ipsum nomen laus: honor: et gloria que ibi dormiebant excitantur et evigilant et actuantur. et ultimo per sensibile signum exterius manifestantur. Et sic homo quodammodo vivificat nomen dei et suum honorem laudem: gloriam et famam suam. Apparet igitur et declaratum est quid intelligitur per nomen dei acquisitum sibi de novo: et in quo fundatur radicaliter. Aliud autem nomen habet deus ab eterno: quod non est acquisitum ab operibus. et hoc est hoc nomen esse. quia deus est ipsum esse. Et hoc est primum nomen in quo includuntur omnia nomina: et clauditur omne nomen. ut declaratum est in principio libri in capitulo de esse. Et sic deus ab eterno in seipso absque mundo et creaturis habet nomen universale in quo continetur omne nomen. Et sicut in homine esse continetur omne nomen. ita in nomine dei acquisito continetur omnis honor: omnis laus: gloria et fama.

Nomen
dei eternum

Titulus

Noticia de deo acquisita per opera eius in hominibus habet multos gradus: et etiam nomen eius.

Titulus. cxciij.

Quonia autem opera dei sunt radix et fundamentum noticie que de deo acquiritur in hominibus. ideo quia opera dei habent gradus intra se. secundum beatam noticia que acquiritur in homine de deo per opera eius habet gradus. Unde quedam sunt opera dei que multum distant ab homine. quedam propinqua homini. et quedam opera sunt extra hominem. et quedam sunt et fiunt in homine. et illa que fiunt in homine: quedam fiunt in corpore: quedam in anima. et etiam quedam sunt opera dei magis familiaria homini et quedam minus. Et sic opera dei non habent se equaliter ad hominem in quo debet generari noticia de deo. et per consequens noticia seu cognitio generata de deo in corde hominis per opera dei non est equalis: sed habet multos gradus. Unde maior est noticia que acquiritur de deo per opera dei que sunt propinqua homini. quam per opera dei: que multum distant ab homine. Et etiam maior est cognitio que est generata de deo in homine. per opera que sunt in homine: quam per illa que sunt extra hominem. et per opera dei que fiunt in homine: quam per illa que fiunt extra hominem. et etiam maior est cognitio generata de deo

Noticia
de deo est
incommensurabilis.

Maiores
Cognitio
de deo

In hoīe p̄ illa que sunt in aīa: q̄ p̄ illa que sunt in corpe. Et q̄ nullū opus dei ē magis ppinquū ipi homi q̄ ipemet sibi. q̄ opus est dei. iō noticia generata de deo ī homine p̄ cognitionē suū p̄suis: q̄ est op⁹ dei: est maior omnīū. Et sic homo dū cognoscit seipm̄ in quantū est opus dei: magis cognoscit et magis videt de deo: q̄ dū cognoscit pecus: quod etiā est opus dei. Et q̄ omne opus dei in q̄tuz dei est portat suam noticiā: suū nomen ⁊ suū honorem: suam laudē et suā gloriā: et opera maiora et digniora portat maius nomē: maiorez laudē et gloriā. ideo cū homo sit mai⁹ opus dei inter oēs creaturas manifestas. sequit̄ q̄ hō dū cognoscit seipm̄ in quantuz est opus dei: magis estimat de deo et magis reputat et mai⁹ nomē ⁊ maiorem laudē et gloriā sibi dat: q̄ qñ cognoscit alia opera. Et ista noticia acq̄sita de deo p̄ cognitionē hoīs: in q̄tū est op⁹ dei potest esse maior vel minor: s̄m q̄ hō magis vel min⁹ cognoscit et videt seipm̄. Preterea quedā sunt opera dei que fiunt circa illa: que sunt extra hominē scz in alijs creaturis. talia sunt opera que fiunt in ipomet homie et circa ipm̄ hoīem. Et magis cognoscit homo deū p̄ opera que fiunt in homine: q̄ p̄ illa que fiunt extra hominē. Item quedā sunt opera dei: q̄ omnis homo pōt videre p̄ experientiam. et alia sunt que nō videt nisi p̄ testimoniū aliorū qui dixerūt et viderunt. Et cert⁹ et magis cognoscit homo deū p̄ opa que videt et p̄cipit p̄ experientiā q̄ p̄ opera q̄ cognoscit p̄ testimoniū aliorū. Item quia nihil magis cognoscit hō q̄ illud quod sentit et videt p̄ experientiā. ideo noticia generata de deo p̄ opera dei que hō videt p̄ experientiā: tenet vltimū gradū cognitionis p̄ opa sua. Et iste habet duos gradus. qz aliqñ homo videt p̄ experientiaz opa que de⁹ opat̄ circa aliū hoīem. v̄l circa aliā rem extra se. aliqñ videt et sentit p̄ experientiā opa que de⁹ opat̄ circa seipm̄ singulariter. Et iste est vltim⁹ grad⁹ cognitionis p̄ experientiaz. ⁊ iste est certissimus: solidissimus et firmissim⁹ qui semp̄ manet. et ibi est complementū cognitionis. Unde ista noticia nō potest esse nisi

in vno homine: nec potest alicui cōmunicari. qz nullus hō pōt totaliter p̄cipere nec sentire illa que fiūt circa seipm̄ sicut ipsemet hō. Potest enī q̄libet hō cognoscere p̄ experientiā opa que fiunt circa alios extra se. sed nō sentire sicut illa que fiunt circa seipm̄: sed magis cognoscit que fiunt circa seipm̄ q̄ circa alios. imo nullus alius pōt sentire illa que fiūt circa seipm̄ nisi ipse solus. Sic ergo cognitio p̄ experientiā hz duos grad⁹. Et qz p̄ opa dei cognita generat̄ noticia de deo in hoīe. ⁊ iō cognitio quaz hō habet de opibz q̄ fiunt circa ipm̄ est vltima: maxima et firmissima et solidissima ⁊ certissima. ideo sequit̄ q̄ cognitio seu noticia seu estimatio acq̄sita de deo in homie p̄ opa dei que fiunt circa ipm̄ singulariter: est vltima: maxima: firmissima: solidissima: et certissima: ⁊ do nec hō cognoscat deū p̄ talia opa: nō habet verā certitudinē nec securitatē de deo nec vere deū honorat: nec glorificat: nec cognoscit: nec amat: nec timet. Si ergo bonū est homini habere veram noticiam de deo. bonū est ergo ei q̄ de⁹ opetur in ipō et circa ipm̄. Et q̄nto plus opabitur deus circa ipm̄ singulariter: tanto maiorem acq̄ret de deo noticiā p̄ experientiā. Et iō sequit̄ q̄ s̄m q̄ de⁹ multis modis opatur circa ipm̄ hoīem: s̄m s̄ hō diuersimode nominat deū. Aliqñ enim noīat et dicit et cognoscit p̄ experientiā deum esse potentē: qñ scz sentit circa seipm̄ opa potentie dei. Aliqñ nominat ipm̄ sapientē. aliqñ piū. aliqñ bouū. aliqñ misericordem ⁊ benignū s̄m q̄ diuersimode sentit opari deum circa seipm̄. Et tunc hō acq̄rit certissimā noticiā de deo cū laude: gloria et honore. Et hoc modo q̄libet homo dat magnū nomen p̄pter opa singularia que operatur de⁹ in q̄libet. Et sic de⁹ acq̄rit nomen multipliciter. Primo. s̄ generaliter ⁊ cōmuniter ab omnibz creaturis ex operibz vniuersalibz que sunt cōmunia creaturis. Secūdo modo acq̄rit nomen specialiter ⁊ singulariter in quolibet homine quando operatur singulariter et secrete in aliquo homine. Et iō noticia dei et suū nomen multiplicat̄ et creascit in homibz p̄ talia opa. Et s̄m q̄ ma

Darīa
Cognitio
dei expi
mēralis

Hō di
uersimo
de noīat
deum.

De acq̄
rit mlti
plex no
men.

Duplex
Cognitio
dei expi
mēralis

gis vel minus opatur circa quēlibet fm
hoc noticia 7 suuz nomē crescit in quēlibet.

Et hoc est vere cognoscere deum. sentire
opera sua circa seipm p experientia. Itēz
magis sentit hō p experientia opa que de
operat circa aīam q̄s circa corpus. qz aīa
que cognoscit magis est ppinqua sibi q̄p
q̄s corpus. et ideo maior 7 magis acqui
ritur noticia de deo in hoīe p opa q̄ ope
ratur circa suā aīam: q̄s circa ipm corp⁹.

Epilo /
gat de g
dib ex
puncta /
lib no /
ticie dei

et in illis operib⁹ est vltimus finis 7 vlti
ma certitudo de deo p opa. Ecce ḡ quali
ter noticia acq̄sita de deo p experientia p
opa q̄ homo videt p experientia h̄z mul
tos gradus. **Primus** gradus est p opa q̄
homo videt extra se in alijs. **Secundus**
gradus est p opa que homo sentit in pro
prio corp⁹ suo fieri. **Terti⁹** gradus est p
opera que hō sentit 7 p̄cipit fieri circa su
am aīam. Et oīa ista p̄nēt ad nomē dei
7 ad laudē 7 gl̄iam 7 honore: 7 ad suaz fa
mam. Sic ḡ fm q̄ opa dei sunt cōmunia
7 vniversalia oībus vel plurib⁹ vlt̄ singu
laria 7 secreta. fm hoc acq̄ritur de deo nō
ticia cōmunis vel singularis 7 maior vel
minor. Et sic homo pōt cognoscere deuz
p creaturas extra se inq̄ntum sunt opera
dei: et per seipsum inquantū est opus dei
Et p opa que opatur extra se in alijs ho
minib⁹ 7 creaturis. Et p opa que opatur
circa seipm tam circa aīam q̄s circa corp⁹
Et p sequens multis modis pōt ipsuz
laudare: glorificare: magnificare 7 bono
rificare 7 ei famā dare. Patet ergo q̄ no
ticia de deo acq̄sita p opera eius in hoīb⁹
habet multos gradus. Et p sequens re
putatio et estimatio de deo est maior vel
minor in cordib⁹ hominū. et habet mul
tos gradus: nec est equalis apud omēs.
Et exinde seq̄tur q̄ cum fm maiores vel
minorem reputationē seu estimationē de
tur honor maior vel minor. 7 etiam laus
gloria 7 nomen. sequit q̄ ab oībus homi
nib⁹ nō datur equaliter honor: laus 7 glo
ria 7 nomen interius 7 exterius.

De obligatione hoīs erga honore dei
7 laudem 7 gloriā 7 nomē suum.

Titulus: cxcv.

Quoniam iam

manifestū est q̄ oīa que deus opatur ex
tra se in creaturis: opatur ad suuz bono
rem: laudem: gloriā et nomē. 7 etiā dicitur
est q̄ honor: laus: gl̄ia et nomē dei acq̄ri
tur: generatur et crescit per opera benefa
cta 7 opera creaturaz. 7 qz hō qui est crea
tura nobilioz dei q̄ sit in mundo pōt opa
ri 7 habet p̄tate opandi. ideo sequit q̄ ho
mo debet et obligatur operari omnia ope
ra sua que facit ppter honorem: laudem:
gloriā et nomen dei. 7 ad hoc debet di
rigere omnia opa sua: vt sc̄s p opa sua seq̄
tur honor dei: laus et gloria 7 nomē dei.

Uteri⁹ sequit q̄ hō debet et tenet soluz
quantum potest velle 7 laborare vt suuz
nomen fiat: crescat et multiplicetur inq̄n
tum fieri poterit. Et qz p opa hoīs bene
facta. sequit: generat 7 fit maior laus: ma
ior gloria et maius nomē: q̄s p opera alia
rum creaturarū. cū homo sit nobilioz cre
atura: sequit q̄ nō solū hō debet et obli
gatur facere omnia opa sua ppter honores
dei vt dictum est. sed etiā tenetur et debet
tantū operari q̄ntum poterit et multipli
care opera sua: 7 meliori mō quo poterit
operari. Et in hoc debet cōtinue et inceſ
santer studere et omnē diligentia appone
re ad hoc vt p opera sua honor dei: laus:
gloria: fama 7 nomen crescat 7 multipli
cent: q̄ntū fieri poterit. Et nō solū hoc te
netur facere: sed 7 velle et laborare vt i oī
bus reb⁹: in oībus hoīb⁹: in oīb⁹ opib⁹
honor dei: laus: gloria: nomen et fama fi
ant crescant et multiplicent q̄ntū fieri po
terit. **Aliter** si homo facit contrariū om
niū supradictoz: seq̄tur q̄ homo nō ope
ratur vt creatura dei: nec vt opus dei nec
vt homo. imo operat p̄tra deū et p̄tra in
tentionē dei totaliter: 7 p̄tra ordinationē
diuinam: et cōtra finem ad quē facta sūt
oīa. Et quia honor dei semp est cū utilita
te. nec possunt separi honor di 7 utilitas.
et vbi maior honor dei: ibi maior utilitas.
et quia etiam tota utilitas est hoīs 7 nō
dei. seq̄tur q̄ q̄n homo opatur ad hono
rem: laudē 7 gl̄iam dei et ipse opat mer ad
suā utilitatē. 7 q̄ q̄nto magis homo labo
rat vt honor dei crescat et multiplicetur:
tanto etiā magis laborat vt sua ppria uti
litas crescat et multiplicet. Itēz quia hō

Primo

Seco

Tertio

Quarto